گزارش خبری

۷۴۰ کیلومتر خط ساحلی خزر بدون متولی

یک نفر دارد در آب می‌سپارد جان

فاطمه صابری، گیلان

■ بدون اغراق ۹۰ درصد از مسافران برای استفاده از دریا از غرب، جنوب و شرق در شمال ایران حضور پیدامی‌کنند.

وسوسه و لذت آب‌تنی در دریای خزر همزمان با گرم شدن هوا از جمله اصلی‌ترین دلیل سفر چند میلیون شهروندی است که هنوز خردادماه به نیمه نرسیده بار سفر به سمت شمال را می‌بندند. در این بین اما مسافرانی حضور دارند که هنگام بازگشت به شهر و دیارشان یک و گاه چند همراه را در کنار خود نمی‌بینند؛ همراهانی که طعمه موج‌های خشمگین دریا شده‌اند. هر چند که آمار غرق‌شدگان در دریای خزر نسبت به گذشته در حال کاهش است اما همچنان نسبت به کشورهای دارای نوار ساحلی رقم قابل توجهی را شامل می‌شود. طبق آماری که در رسانه‌ها منتشر شده و در حالی‌که هنوز به فصل تابستان نرسیده‌ایم، ۱۴ نفر در نوار ساحلی مازندران غرق شده‌اند و ۹ نفر هم در شهرهای ساحلی گیلان. این در حالی است که آمار غیررسمی حکایت از سه برابر بودن آمار غرق‌شدگان در شهرهای ساحلی مازندران دارد.

در آمار غرق‌شدگان هم اولیم

اما چرا در ساحل خزر و در فاصله سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۰ حدود ۱۵۰۰ نفر غرق شده‌اند؟ و امدادگران بیش از ۳۶ هزار نفر را هم از خطر مرگ نجات داده‌اند. مگر در سواحل مازندران، گیلان و گلستان چه شرایطی وجود دارد که هر سال خانواده‌های زیادی گریان به سمت دیارشان بازمی‌گردند؟ در طول پنج سال اخیر حدود ۷۰ میلیون نفر از استان‌های شمالی ایران بازدید کرده‌اند. البته عین این هشتاد میلیون نفر برای شنا به دریا نمی‌روند اما تعداد زیادی از مسافران برای لحظاتی هم که شده تنی به آب می‌زنند و این آغاز ماجرا برای آن دسته از افرادی است که آشنایی زیادی با شنا ندارند. مشکل بعدی از آنجا آغاز می‌شود که تعدادی آشنا بودن با فنون شنا در استخر را برای دریا کافی دانسته و با اعتماد به نفس کاذب راه قسمت‌های میانی دریا را در پیش می‌گیرند اما در این راه با دردسر بزرگی مواجه می‌شوند، چون بخش‌هایی از این خط ساحلی شیب تندی دارد که شناگران غیرحرفه‌ای را ناگهان به پایین می‌کشد. اتفاق دردناکی که با دست و پا زدن‌های مداوم شناگر همراه است و سوت‌های پی‌درپی ناجیان و به آب زدن آنها را به همراه دارد. فریادهای اعضای خانواده و دوستان فردی که در حال غرق شدن است به دفعات مسافران را نگران و گریان کرده است.

سالم سازی، از شعار تا عمل

آیا دلیل اصلی آمار بالای تلفات دریایی ایران به خاطر ناآشنایی با شناست؟ به نظر می‌رسد که موضوع برشمرده بخشی از یک معضل است، مخصوصا آنکه بیش از یک دهه است طرحی با عنوان «سالم‌سازی دریا» در شهرهای شمالی ایران اجرایی می‌شود. طرحی که قبل از برنامه چهارم توسعه، اجرایی شده بود یعنی پیشتر از زمانی‌که در این برنامه دریا به عنوان محور گردشگری معرفی شود. در این طرح ستاد سفرهای تابستانی از سوی سازمان گردشگری و میراث فرهنگی و با همکاری سازمان‌های هلال‌احمر، تربیت بدنی، دانشگاه علوم پزشکی و نیروهای انتظامی با شناسایی قسمت‌های کم خطر سواحل و ایجاد پلاژ، حضور ناجیان غریق و واحدهای امدادی و دیگر امکانات جانبی در صدد فراهم کردن شرایط کم خطرتری برای شنای مسافران برمی‌آیند. دبیر ستاد طرح سالم‌سازی دریای گیلان در این ارتباط می‌گوید: ۴۸ طرح سالم‌سازی دریا در گیلان از اول تابستان پذیرایی مسافران و گردشگران گیلان است. عزیز پورعزیزی با اعلام اینکه از این تعداد ۱۹ طرح توسط فرمانداری‌ها، شهرداری‌ها و سه طرح توسط بخش خصوصی و افراد حقوقی به گردشگران و مسافران تابستانی خدمات ارایه می‌کنند، می‌گوید: ۲۰۰ پلاژ خانوادگی، مسافر کاشانه و سوییت توسط بخش خصوصی در ۹ شهرستان ساحلی استان گیلان به مسافران تابستانی خدمات می‌دهند که بندر انزلی بیشترین تعداد را در این بخش به خود اختصاص داده است. دبیر ستاد طرح سالم‌سازی دریای گیلان گفته‌های خود را با این جملات ادامه می‌دهد: در طرح‌های سالم‌سازی دریا خدماتی مانند محل شنای جداگانه برای آقایان، خانم‌ها و اطفال، سرویس‌های بهداشتی، دوش آب شیرین، رستوران، نمازخانه، کافی‌شاپ، خدمات امداد و نجات، ناجیان غریق، پاسگاه‌های انتظامی برای امنیت اخلاقی و اجتماعی مسافران و امور ترافیکی لحاظ شده است. قرار است دو هزار و ۲۰۰ ناجی غریق، همیار پلیس و عوامل اجرایی در سه ماهه تابستان امسال به مسافران و گردشگران استان گیلان خدمات‌رسانی کنند. در استان مازندران هم ۱۴۵ طرح سالم‌سازی دریا اجرا می‌شود و ۱۷۶ نقطه حادثه خیز در ۱۴ شهرستان استان شناسایی شده است.

ادامه در صفحه ۱۲

طغیان تعفن‌انگیز رود اساطیر

آبیاری سبزی با فاضلاب به‌جای آب

عکس: جام جم

فاطمه آستانی: پنجشنبه گذشته یک‌بار دیگر لودرها سرشان را به سمت مزارع شرق مشهد کج کردند تا دست ببندازند در خاکی که محصولاتش پیشخوان عمده سبزی‌فروشی‌های مشهد را پر می‌کند. آنچه دلایل لودرها را برای تخریب مزارع حوضه آبی کشف‌رود موجه می‌کند، دعوای کهنه‌ای است که بر سر آلوده بودن این سبزی‌ها در طول یک دهه میان مسوولان بهداشتی و صاحبان این مزارع جریان داشته است. این دعوا سال گذشته با ورود جدی‌تر رسانه‌ها به این موضوع سر و شکل دیگری یافت، طوری که مسوولان قضایی شهر مجبور شدند پای یک حکم را در برخورد با کسانی که سلامتی مردم را به شوخی گرفته بودند، امضا کنند. ماجرای کشف‌رود دوهزارساله، قصه طولانی است که چکیده‌اش را در چند خط بعد می‌خوانید:

■■■

نابودی میراث دوهزارساله ظرف ۱۵ سال

حوضه کشف‌رود به اذعان اوراق خاک‌گرفته تاریخی، مهم‌ترین عاملی بوده که در طول تاریخ در شکل گرفتن محل سکونت کنونی مشهد موثر بوده است. این رود تاریخی با طول ۲۹۰ کیلومتر مسیرش به پل خاتون سرخس می‌رسد و آنجا با رودخانه هیرمند پیوند می‌خورد. این پیوند در شناسنامه به او نام «تجن» می‌دهد. این رود اینجا نیز متوقف نمی‌شود و در ادامه مسیرش به ترکمنستان می‌رسد تا با فرو رفتن در ریگزارهای این کشور، آخر خط خود را تجربه کند. اما کشف‌رود که امروز برای مشهدی‌ها با سبزی‌های آلوده‌اش شناخته می‌شود، روزگاری رگ حیات این شهر بوده است. یعنی صدها هکتار اراضی کشاورزی مشهد و چندین شهر بزرگ دیگر خراسان از آب آن سیراب می‌شده‌اند. البته اوضاع همیشه بر وفق مراد این رودخانه نمی‌ماند و با گذشت روزگار و ساخت مراکز صنعتی، واحدهای قالیشویی، پوست و چرم و... -که فاضلاب‌شان به این رودخانه می‌ریخت- و البته تانکرهای کوچک و بزرگی که از شهر برای این حوضه آبی، فاضلاب خانگی سوغات می‌آوردند، رودخانه کشف‌رود به فاضلاب‌خانه تبدیل می‌شود تا این میراث دوهزار ساله ظرف ۱۵ سال از پای درآید.

سال ۸۸: رسانه‌ها پیگیر می‌شوند، مسوولان منکر

از سال‌های ابتدایی دهه ۸۰ بود که توجه رسانه‌ها با هشدارهای پراکنده مسوولان بهداشتی مشهد به آلودگی‌های محصولات مزارعی جلب شد که صاحبانش به دلیل کمبود منابع آبی، آنها را با فاضلاب آبیاری می‌کردند. این محصولات عمدتا صیفی‌جات و سبزیجاتی بودند که مخلفات سفره مشهدی‌ها را تشکیل می‌دادند. همه چیز تا دو سال پیش به چند کلمه حرف و هشدار گاه و بی‌گاه روزنامه‌ها و متولیان بهداشت عمومی خلاصه می‌شد. تا اینکه یکی از مسوولان بهداشتی صدایش درآمد: «هفت نوع فاضلاب آلاینده مختلف به کشف‌رود وارد می‌شود و آبیاری زمین‌های کشاورزی هم با همین فاضلاب انجام می‌شود.»

به بیان این مقام مسوول، فاضلاب خالصی که در بستر این رودخانه جاری بوده، آلوده‌ترین نوع آب محسوب می‌شود؛ «فاضلاب صنعتی حاصل از فعالیت‌های شهرک صنعتی توس از تصفیه‌خانه پرکندآباد، فاضلاب صنعتی واحدهای آبکاری منطقه دهرود، صنایع پوست و چرم همت‌آباد و واحدهای قالیشویی منطقه التیمور، فاضلاب خانگی تصفیه‌خانه اولنگ و پرکندآباد، زه‌آب‌های کشاورزی حاوی سموم و کودهای شیمیایی و فاضلاب‌های تصفیه‌نشده مناطق مختلف مشهد از جمله آلودگی‌هایی است که به طور غیرقانونی در بستر این رود تخلیه می‌شود. کشاورزان منطقه التیمور، دهرود و همت‌آباد از این فاضلاب خام برای آبیاری زمین‌های کشاورزی استفاده می‌کنند و محصولات کشاورزی حاصل از این شیوه نادرست آبیاری در نهایت وارد بازار مصرف به خصوص مشهد می‌شود.» بعد از این ماجرا، چند تیم خبری در بازدیدهای دست‌جمعی با حضور مسوولان شرکت آب و فاضلاب و متولیان بهداشتی شهر سراغ این مزارع می‌روند. حاصل این بازدیدها اظهارنظراتی از این دست بود:

-محمدحسین قادری، معاون محیط انسانی و مدیرکل محیط‌زیست خراسان رضوی همان روزها اشاره‌ای دارد به فاجعه‌ای با نام «سبزی مشهد» و پیکان انتقاداتش را سمت مسوولان شرکت آب و فاضلاب نشانه می‌رود و می‌گوید: شرکت آب و فاضلاب متولی اصلی فاضلابی است که توسط شبکه جمع‌آوری می‌شود. وقتی شبکه حفاظت نشود خیلی راحت کشاورزان می‌توانند از این فاضلاب برای آبیاری غیرمجاز زمین‌های کشت صیفی خود استفاده کنند و باید در نظر داشت که اطراف مشهد پر از کشت صیفی است. تصفیه‌خانه پرکندآباد مجاز به تخلیه فاضلاب خارج از استاندارد به کشف‌رود نیست و خروجی این تصفیه‌خانه هم با استانداردها مطابقت ندارد.

به بیان قادری بسیاری از کشاورزان با استفاده از پمپ از فاضلاب رهاشده در کشف‌رود برای آبیاری زمین‌های صیفی و سبزی‌کاری خود استفاده می‌کنند و اقدامات کنترلی ادارات متولی نتوانسته به طور کامل مشکل فاضلاب دزدی را حل کند.

- اما مدیرعامل وقت شرکت آب منطقه‌ای استان خراسان رضوی هم در پاسخ به این اظهارات مدعی می‌شود که حذف ورود فاضلاب به رودخانه کشف‌رود، نیازمند تامین اعتبارات و ایجاد چندین تصفیه‌خانه در این محدوده است.

مرتضی حسینی می‌گوید: حذف فاضلاب از کشف‌رود در برنامه درازمدت است و شاید بین پنج تا ۱۰ سال طول بکشد ولی در برنامه کوتاه‌مدت از کشت صیفی‌جات در اراضی محدوده کشف‌رود جلوگیری شده و کشت صنوبر جایگزین می‌شود.

وی پیش‌بینی می‌کند که برای اجرای طرح کوتاه‌مدت کشف‌رود، دو هزار میلیارد تومان اعتبار مورد نیاز است.

سال ۸۸: کشف‌رود از نمای نزدیک

دو سال پیش و طی چندمرحله بازدید به همراه تیمی از خبرنگاران رسانه‌های مختلف از حوزه آبی کشف‌رود با تصاویری مشابه مواجه شده بودم. اغلب مزارع سبزی و صیفی‌جات در ساعاتی از روز با آب چاه آبیاری می‌شدند اما از آنجایی که این آب کفاف رشد محصولات را نمی‌کرد و گستره کشت و کار هم از حد معمول تجاوز می‌کرد، کشاورزان در باقی ساعات انشعابات غیرقانونی خود را از لوله‌های انتقال فاضلاب به تصفیه‌خانه باز کرده و زمین را با مایعی قیرگون و بدبو سیراب می‌کردند. اغلب صاحبان زمین‌ها بعد از برخوردها و هشدارها که البته در سال ۸۸ به جمع‌آوری موتورپمپ‌ها خلاصه می‌شدند، نگهبان‌هایی سوار بر موتور گمارده بودند که به حضور غریبه‌ها واکنش نشان می‌دادند. یکی از ساکنان آن محدوده به این موضوع پی برده بود. خبرنگاری هم، دور از چشم این نگهبان‌ها از بوی بد و زننده‌ای می‌گفت که حتی در طول شب هم تداوم دارد و البته بیماری‌های پوستی که دیگر برای ساکنان حوالی این رودخانه به امری عادی بدل شده بود.

مشاهداتی مشابه آنچه اشاره شد، باعث شد تا از دو سال پیش رسانه‌ها ماجرای کشف‌رود را جدی‌تر از قبل دنبال کنند. اما انگار این پرونده قرار بود بیشتر از اینها در بازی پاسکاری مسوولان پیچ و تاب بخورد. این‌طوری بود که یک چرخه طولانی و اغلب تکراری شکل گرفت؛ چرخه‌ای که متشکل از این اجزا بود: مسوولان مرکز بهداشت استان مصاحبه می‌کردند و هشدار می‌دادند، دادستان مشهد با ابراز نارضایتی به متخلفان، تخلفات‌شان را گوشزد کرده و از مسوولان بهداشتی می‌خواست مدرکی متقن برای آلودگی محصولات کشاورزی ارایه کنند، این وسط دانشگاه علوم پزشکی مشهد هم زیر بار اعلام صریح آلودگی این محصولات نمی‌رفت. همه اینها باعث شد تا سبزی‌های آلوده پایشان را از سفره مشهدی‌ها تا پایان سال ۸۸ بیرون نکشند.

اقدامات عده‌ای سلامت عمومی جامعه را به مخاطره می‌اندازد و ما با این مساله شوخی نداریم. اغلب این اراضی چاه آب دارند اما بعضی از کشاورزان ترجیح می‌دهند به طور غیرقانونی از فاضلابی استفاده کنند که بدون پرداخت هزینه برق و سوخت گازوییل به سادگی در زمین‌هایشان جاری شده و کود خوبی هم برای گیاهان‌شان است

سال ۸۹: تبدیل وعده‌ها به عمل

روزهای ابتدایی سال ۸۹ دکتر سیدمرتضی احتشام‌فر، رییس مرکز بهداشت خراسان رضوی در همایشی با عنوان «شهر سالم» به همشهری‌هایش این وعده را می‌دهد: «در سال جاری محصولی از کشف‌رود وارد بازار نمی‌شود.»

با توجه به همه وعده‌های قبلی مسوولان می‌شد در باور این قول آقای رییس هم تامل به خرج داد اما صحبت‌های محمدجواد محمدی‌زاده، معاون رییس‌جمهور و رییس سازمان محیط‌زیست کشور که پیش از این کرسی استانداری استان خراسان رضوی را در اختیار داشت و در زمان تصدی‌اش نتوانسته بود رضایت مشهدی‌ها را در برخورد با این پرونده جلب کند، ماجرا را جدی‌تر کرد. او در جمع خبرنگاران مشهدی گفته بود: براساس مصوبه شورای‌عالی برنامه‌ریزی کشور، هیچ‌گونه کشتی با فاضلاب در کشف‌رود انجام نخواهد شد و با متخلفان به شدت برخورد خواهد شد.

سال ۸۹: ما معرفی کرده‌ایم، شما برخورد نمی‌کنید

کشمکش مسوولان بر سر این پرونده پارسال هم ادامه یافت. در یک اظهارنظر احتشام‌فر، مسوول مرکز بهداشت استان خراسان رضوی به گفته‌های دادستان مشهد که دانشگاه علوم پزشکی مشهد را به کم‌کاری متهم کرده بود، معترض شده و بیان داشت: تاکنون ۸۰ متخلف را به دادگستری معرفی کرده‌ایم اما نمی‌دانیم چرا قانون با آنها برخورد نمی‌کند.

چند روز بعد چون ماجرا به جایی نرسید، این بار گروه‌های مردم‌نهاد آستین بالا زده و نارضایتی‌شان را از کشدار شدن این روند با تشکیل گروهی موسوم به «نجات کشف‌رود» و ارسال نامه‌ای به استاندار خراسان رضوی نشان دادند. در بخشی از این نامه آمده بود: «در سایه تساهل و تسامح مدیران، همچنان مردم شهر از سبزیجات و صیفی‌جات آلوده کشف‌رود استفاده می‌کنند... اگر مسوولان شهری پا در این محلات نگذاشته‌اند نشان از کوتاهی دارد و اگر پا گذاشته و دست روی دست گذاشته‌اند، باز هم جای بسی تاسف است. مردمان اینجا بی‌فرهنگ نیستند اما ناچارند!»

کار کشف‌رود را یکسره کنید

آلودگی محصولات کشف‌رود طی این مدت پای نهادها و سازمان‌های زیادی را به این پرونده کشاند. یکی از این مراکز، سازمان بازرسی استان خراسان رضوی بود. حجت‌الاسلام و المسلمین درویشیان که سکان این اداره کل را در اختیار دارد، دوازدهم تیر پارسال به مشهدی‌ها این اطمینان را داده بود که پیگیر این موضوع است؛ «شخصا از منطقه و خروجی پساب تصفیه‌خانه‌های مشهد بازدید کرده‌ام و بلافاصله از طریق محیط‌زیست استان پیگیری کردیم و مکاتبه شد که آقایان با توجه به وجود قوانین، نظارت خودشان را تقویت کنند و در بحث آزمایش پساب خروجی از تصفیه‌خانه‌ها اقدامات خوبی انجام شده است. موضوع حساس کشف‌رود را از طریق دانشگاه علوم پزشکی و مرکز بهداشت استان هم دنبال کردیم و در یک مقطع، ۸۰ نفر از متخلفان سبزی‌کاری با فاضلاب توسط مسوولان بهداشت به مراجع قضایی معرفی شدند.»

بعد از همه این حواشی و مصاحبه‌ها بود که بالاخره محمود صلاحی یک سال پس از در اختیار گرفتن تصدی استانداری خراسان رضوی صدایش درآمد و با ابلاغ حکمی، فرماندار مشهد را مسوول ساماندهی و پیگیری پرونده کشف‌رود معرفی کرد. حکمی که باعث شد آقای فرماندار چند ساعت بعد با روزنامه محلی مشهد مصاحبه‌ای انجام دهد و بگوید: تاکنون مرکز بهداشت در گزارش‌های خود در خصوص آلودگی سبزیجات آلوده حاشیه کشف‌رود واژه «معدوم‌سازی» را نیاورده و دادستانی تا زمانی که این واژه در گزارش‌ها قید نشود، نمی‌تواند دستور معدوم‌سازی و قلع و قمع این محصولات را دهد. وی با انتقاد از رویکرد و گزارش‌های مرکز بهداشت گفته بود: اگر مرکز بهداشت و دانشگاه علوم پزشکی مشهد قاطعانه اظهارنظر کنند، قاضی پرونده قادر به دستور برخورد خواهد بود، ولی تا زمانی که اظهارنظر قاطع ارایه نشود، کاری از پیش نمی‌رود.

لودرها، حرکت

ساعت ۶:۳۰ صبح ششم شهریور ۸۹، ساکنان حاشیه کشف‌رود لودرهایی را مشاهده کردند که دو مزرعه کشت بامیه و کدو و یک استخر فاضلاب را در ساحل چپ رودخانه زیر و رو می‌کردند. پس از سال‌ها انتظار و اظهارنظرهای متفاوت مقامات مسوول درباره آلوده بودن سبزی‌های حاشیه کشف‌رود، بالاخره دادستان مشهد حکم به تخریب مزارع کشت سبزی متخلف را داده بود؛ حکمی که در مرحله اول گریبان ۳۸ هکتار از ۳۱۳ هکتار مزارع سبزی و صیفی‌های آلوده را گرفت. اما نکته اینجاست که به‌رغم قول فرماندار مشهد که در جریان بازدید از مزارع سبزی و صیفی حاشیه کشف‌رود اعلام کرده بود سلامت مردم را نمی‌توان فدای منافع یا حتی زندگی کسی کرد و براساس مشاهدات به نظر می‌رسید عمده تخریبی که با سروصدای فراوان صورت گرفته، نمادین بوده و تنها در چند منطقه محدود و بعضا ناقص انجام شد. این موضوع باعث شد تا خبرنگاران در حاشیه جلسه شورای هماهنگی پیشگیری از وقوع جرم از فرماندار چند و چون ماجرا را جویا شوند که مسوول اصلی پیگیری این پرونده پاسخ جالبی داد: سبزی هر جا کشت شود، آلوده است و باید هنگام شست‌وشو، آلودگی آن را از بین برد اما بعضی معتقدند در سبزی‌های کشف‌رود آلودگی در جسم سبزی رسوخ کرده و با شست‌وشو پاک نمی‌شود که در این موضوع مناقشه است. فرماندار مشهد ادامه داده بود: شماها تصور می‌کنید که آب چون کثیف است، سبزی هم آلوده است که در این موضوع خیلی مناقشه است و هنوز هیچ‌کس نتوانسته ثابت کند که آب کثیف در خود سبزی هم نفوذ می‌کند. حسن موحدیان با بیان اینکه این رسانه‌ها هستند که بیخودی قضیه را بزرگ کرده‌اند، بیان داشته بود: مگر سبزی‌ای که از نیشابور می‌آورند با آب مقطر آبیاری می‌شود؟! او با بیان اینکه جلو کشت سبزی آلوده گرفته شده است، گفته بود: حق‌آب چشمه اندرخ، طرق و... را از کشاورزان گرفته و در ازای آن فاضلاب تصفیه‌شده تحویل آنها می‌دهیم. وی با اشاره به اینکه سرعت بهره‌برداری در شهرک صنعتی باعث شده فاضلاب صنعتی وارد زمین‌های کشاورزی شود، تاکید کرده بود: با راه‌اندازی تصفیه‌خانه شهرک صنعتی مشکل فاضلاب حل شده و دیگر مواد صنعتی و شیمیایی آب یک سری املاح طبیعی است و این مشکل نیز برطرف شده است.

فرماندار درخصوص تخلیه تانکرهای فاضلاب در اطراف کشف‌رود خاطرنشان کرده بود: با کمک شهرداری و پلیس ساختمان توانسته‌ایم جلو این تانکرها را بگیریم و اگر هم تانکری فاضلاب در آنجا تخلیه کند، بیشتر از شش متر مکعب را نمی‌تواند، پوشش دهد. موحدیان بیان داشته بود: شاید باید روش راهبردی‌تری در این خصوص اجرا کنیم اما به علت فشار افکار عمومی و رسانه‌ها روش فعلی اجرا می‌شود و به نظر من مشکل حل شده است.

خواب زمستانی مسوولان و کشف‌رود

بعد از همه این کشمکش‌ها و پس از انجام چهار مرحله تخریب، با نزدیک شدن فصل سرما موضوع اراضی کشف‌رود و ساماندهی آنها به خواب زمستانی رفت. سال ۹۰ هم که از راه رسید، کشت و کار در این مزارع از سر گرفته شد تا آنهایی که نان‌شان از ریختن فاضلاب پای سبزی سفره مشهدی‌ها تامین می‌شود، نشان دهند که برخوردها، تهدیدها و وعده‌های مسوولان را جدی نگرفته‌اند. البته پنجشنبه گذشته دوباره سر و کله لودرها پیدا شد تا چند زمین دیگر را به صورت نمادین زیر و رو کنند و در همهمه صدای چرخ‌هایشان بتوان سکوت کرد و نتیجه گرفت که این کار هم نتوانسته پرونده کشف‌رود را ببندد.

کمی هم از آن سوی سکه

«کشت جایگزین» عنوان بخشی از طرحی بود که مسوولان در پرونده کشف‌رود بارها تکرار کردند. اما این اصطلاح خودش به بخشی از حاشیه‌های این موضوع بدل شد. طبق اطلاعات موجود، سابقه کاشت صنوبر در استان خراسان رضوی به سال ۸۴ باز می‌گردد.

این طرح در آن زمان به منظور کاهش قطع درختان جنگل‌های شمال مدنظر قرار گرفت و طی سال‌های ۸۴ تا ۸۸ به ترتیب حدود ۱۰، ۸۰، ۱۴۰، ۲۵۰ و ۵۰۰ هکتار صنوبر در استان کاشته شد و ۶۰ درصد این صنوبرکاری‌ها در شهرستان مشهد بود. از سال ۸۷ که معضل کشف‌رود مطرح شد، پیشنهاد شد که صنوبرکاری در حاشیه کشف‌رود به عنوان «کشت جایگزین» سبزی‌های آلوده در نظر گرفته شود، زیرا هم سریع رشد می‌کند و هم جاذب آلاینده‌های سنگین است و نقش تصفیه‌کننده دارد. البته از همان زمان نیز اختلاف‌نظرهایی در این‌باره وجود داشت؛ از جمله اینکه سازمان جهاد کشاورزی کشت صنوبر در حاشیه کشف‌رود را به دلیل اینکه با فاضلاب آبیاری می‌شد، تایید نمی‌کرد و نمی‌کند.

این وسط بعضی کشاورزان آستین بالا زدند و به امید آنکه کشت‌شان به بار بنشیند، اقدام به کاشت صنوبر کردند. صنوبرهایی که هزینه حمایت از آنها تنها در وعده‌های مسوولان نمود یافت و فاضلاب هم قرار بود منبع رشد این کشت جایگزین شود، مسیر خوراک سبزی‌ها و صیفی‌هایی شد که غیرقانونی کشت و آبیاری می‌شدند.

ادامه در صفحه ۱۱

خبر

رییس اتحادیه بارفروشان مشهد:

به یک واردکننده اصلی تبدیل شده‌ایم

■ **شرق:** رییس اتحادیه بارفروشان مشهد گفت: به دلیل عدم برنامه‌ریزی صحیح و مدیریت درست و علمی، به یک واردکننده اصلی تبدیل شده‌ایم که قطعا ادامه این روند به نابودی کامل محصولات سردرختی منجر خواهد شد. هاشم افخمی افزود: اگر دولت بسته‌های حمایتی خود را به اتحادیه بارفروشان در سطح کشور اختصاص دهد، اتحادیه می‌تواند به صورت قدرتمند و با امکانات کافی وارد بخش خرید و توزیع شود که بسیاری از مشکلات فعلی قابل حل یا حداقل با شرایط مطلوب‌تری ارایه خواهد شد. وی در مورد تغییرات قیمت‌ها در بازار، اظهار داشت: انجام اصلاحات اقتصادی و اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها، در تغییرات نسبی قیمت‌ها اثرگذار بوده ولی آنچه بیشتر تاثیرگذار است، میزان تولید و عرضه کالاهای کشاورزی است که با تغییرات آب و هوایی و همچنین خشکسالی‌های پی‌درپی اثر مستقیمی در تولید و کاهش قیمت برداشت بعضی از محصولات کشاورزی و باغی دارد که این امر نیز باعث افزایش قیمت محصولات خواهد شد.

هشدار دادستان قم به کاروان‌های عروسی

■ **ایسنا:** دادستان عمومی و انقلاب قم با اشاره به مشکلاتی که برخی از کاروان‌های عروسی در سطح شهر ایجاد می‌کنند، تاکید کرد: با هماهنگی نیروی انتظامی، کاروان‌های عروسی که اقدام به برهم زدن نظم شهر کرده و مشکلات ترافیکی ایجاد کنند، متوقف شده و به‌صورت جدی با آنها برخورد خواهد شد. مصطفی برزگرگنجی در نشست مطبوعاتی اجرای طرح مشترک ارتقای امنیت اجتماعی که در قرارگاه عملیاتی حضرت معصومه(س) برگزار شد، با اشاره به اجرای این طرح اظهار کرد: وقتی ارگان‌های مختلف نظام، صمیمیت و هماهنگی نزدیک با هم داشته باشند، مردم از نتیجه آن بهرمند شده و رضایت‌مندی مردم موجب رضایت حق‌تعالی خواهد شد. وی با اشاره به ویژگی‌ها و موقعیت حساس شهر قم ادامه داد: وضعیت قم وضعیت خاصی است و همه هدف ما این است که این شهر را همان‌گونه که مد نظر مراجع، علما و مردم متدین قم است، اداره کنیم. دادستان قم در مورد برخورد با کاروان‌های عروسی که در سطح شهر اخلال ایجاد می‌کنند، خاطرنشان کرد: شماره پلاک متخلفان به مرکز گزارش شده و در اولین فرصت راننده متخلف به آگاهی احضار و طبق قانون به جرم اخلال در امنیت عمومی به حبس تا سه ماه و یک روز محکوم خواهد شد. گنجی در ادامه به حمل حیوانات در قم اشاره کرد و گفت: بعضا به صورت محدود مشاهده می‌شود که برخی افراد، حیواناتی را در خیابان با خود حمل می‌کنند. این افراد نیز از طرف مرجع قضایی بازداشت شده و حیوانات آنها تحویل شهرداری خواهد شد تا در مکانی که آماده شده، نگهداری شوند. وی در پایان اظهار کرد: مردم اطلاعات خود را درخصوص ارازل و اوباش، خرده‌فروشان مواد مخدر و اخلال‌گران در نظم عمومی در اختیار مراجع قضایی قرار دهند تا پس از بررسی و اتمام مرحله تحقیقات، در صورت محرز شدن جرم با عاملان برخورد جدی و شدید صورت گیرد.

مطالبات گندم‌کاران شرق گلستان پرداخت نشد

■ **مهر:** در حالی که مسوولان شرکت غله گلستان مدعی هستند وجوه گندم خریداری‌شده کشاورزان از طریق بانک سپه ظرف کوتاه‌ترین زمان ممکن پرداخت می‌شود، مدیر جهاد کشاورزی گنبدکاووس معتقد است تاکنون وجهی به کشاورزان پرداخت نشده است. هرچند کار خرید تضمینی گندم به صورت رسمی از دو روز قبل در گلستان آغاز شد ولی مسوولان معتقدند این امر در حوزه شهرستان گنبد از چند روز قبل شروع شده است. مدیر جهاد کشاورزی گنبد کاووس از پرداخت نشدن وجه کشاورزان منطقه پس از ۱۰ روز از آغاز برداشت گندم انتقاد کرد. احمد قاضی افزود: متاسفانه تا امروز به عناوین مختلف وجهی بابت خرید گندم به حساب کشاورزان واریز نشده است. وی عنوان کرد: این درحالی است که با توجه به هدفمندی یارانه‌ها و کمبود و افزایش ۱۰ برابری قیمت سوخت کشاورزان با مشکلات عدیده‌ای روبه‌رو هستند. مدیر جهاد کشاورزی گنبدکاووس گفت: هزینه‌های تولید با قیمت خرید تضمینی محصولات کشاورزی تناسبی ندارد. در سال زراعی جاری، گندم مازاد بر نیاز کشاورزان گلستان بر اساس جدول پاکی و با احتساب کرایه حمل و درصد افت مفید و غیرمفید به قیمت تضمینی سه هزار و ۶۰۰ ریال خریداری خواهد شد. در سال زراعی جاری افت مفید گندم، دو درصد و افت غیرمفید یک درصد تعیین شده است. مدیرکل غله و خدمات بازرگانی گلستان پیش از این اعلام کرده بود: در سال جاری بانک سپه، به عنوان بانک عامل خرید تضمینی گندم در کشور معرفی شده و وجوه گندم کشاورزان از طریق این بانک ظرف کوتاه‌ترین زمان ممکن پرداخت می‌شود. وی با اشاره به اینکه مراکز خرید گندم به طور متوسط روزانه ۱۲ ساعت، فعال و آماده دریافت گندم مازاد بر مصرف کشاورزان هستند، افزود: این مراکز متناسب با سطح زیرکشت و میزان برداشت در استان، پراکنده و مجهز به سیستم‌های تخلیه گندم مناسب‌تری هستند که سرعت تخلیه و بارگیری در این مراکز را افزایش می‌دهد و درصورت نیاز، تعداد آنها نیز قابل افزایش است. سید حمیدرضا میرآفتاب ادامه داد: در هر مرکز خرید گندم، ضمن حضور فعال و پررنگ عاملان ذی‌حساب و نماینده بانک سپه با استقرار ۷۰ ناظر، امور مربوط به کشاورزان در زمان تحویل محصول، بررسی می‌شود. ۸۰ مرکز برای خرید تضمینی گندم در گلستان دایر شده و ۳۹۸ هزار هکتار از اراضی گلستان به کشت گندم تخصیص یافته است.